

SITUERING VAN DE RIJKS-TOLLEN OP DE WEGEN BREDATHOLEN EN BREDAGRAVE IN 1825

Niet alleen om de situering van de tollen zelf maar misschien nog meer wegens de herbergnamen en verdere bijzonderheden in de naaste omgeving kan de opgave der tollens, zoals die in 1825 door de koning werd vastgesteld (besluit 12 februari 1825 nr. 80) interessant zijn. Aan de zijtak van de grote weg der eerste klasse nummer 3 gedeelte van Breda naar Tholen kwamen de volgende tollens voor:

1. Aan het einde van het Lierbosch bij de herberg Het Jagertje, zijnde ongeveer 5362 ellen van de voorgaande, staande op de weg der eerste klasse nummer 3 buiten Breda en 4011 ellen uit het midden van Etten;
2. tegenover de houten duiker, gelegen op 100 ellen van de bestaande bestrating ten westen van Etten, zijnde ongeveer 4511 ellen van de voorgaande;
3. op 500 ellen ten oosten van de weg bij het huis Ten Halve, zijnde ongeveer 5580 ellen van de voorgaande;
4. aan de aansluiting van de nieuwe met de bestaande weg bij de zijweg naar Rucphen, zijnde ongeveer 5145 ellen van de voorgaande en 2025 ellen uit het midden van Roosendaal;
5. bij de Boterstraat tussen Roosendaal en Wouw, zijnde ongeveer 5737 ellen van de voorgaande en 1491 ellen uit het midden van Wouw;

6. aan de brug over de Zoom, zijnde ongeveer 4936 ellen van de voorgaande en 4682 ellen uit het midden van Bergen op Zoom;
7. aan de zijweg, genaamd het Koestraatje, omtrent 200 ellen ten noorden van de herberg De Kopere Doos buiten Bergen op Zoom, ongeveer 6410 ellen van de voorgaande;
8. aan de aansluiting van de Polderweg nabij het veer van Tholen, ongeveer 4300 ellen van de voorgaande en 816 ellen van het uiteinde van de veerdam.

Op de grote weg der eerste klasse nummer 8 gedeelte van Breda naar Grave trof men de volgende tollén aan:

1. aan de aansluiting der oude baan naar Dorst nabij de roomse kerk te Dorst ongeveer 5178 ellen van de tol buiten de Bossche poort te Breda op de grote weg der eerste klasse nummer 3;
2. aan de vereniging van de nieuwe weg met de bestaande weg onder Gilze bij het huis van Groenendaal ongeveer 5355 ellen van de voorgaande;
3. aan de Hultensche of Maasdijsche brug over de Donge, ongeveer 4100 ellen van de voorgaande;
4. ongeveer 4000 ellen van de voorgaande bij het verlaten van de bestaande weg, ongeveer 2875 ellen uit het midden van Tilburg;
5. ongeveer 2630 ellen, ten oosten van het midden van Tilburg en ongeveer 5505 ellen van de voorgaande;
6. bij het voetpad, gaande over Kreijtenheide van Oisterwijk naar Udenhout ongeveer 5650 ellen van de voorgaande;
7. aan de stenen heul op de Leij nabij de herberg De Posthoorn te Helvoirt ongeveer 5650 ellen van de voorgaande;
8. even ten westen van de landweg langs de hoeve van de heer Sopers onder Vught, ongeveer 4300 ellen van de voorgaande en 1000 ellen van de zijtak van de weg nummer 7 te Vught;
9. aan het uiteinde van het dorp Hintham op 2750 ellen uit het midden van 's-Hertogenbosch;
10. bij de ontmoeting van de Broekweg en de voornaamste weg op Nuland, ongeveer 5380 ellen van de voorgaande;
11. bij de aansluiting van de weg met die van Geffen en Nuland ten westen van de Kremerdijk ongeveer 5484 ellen van de voorgaande;
12. aan het begin van de heide bij Hans Joppenberg op ongeveer 5160 ellen van de voorgaande;
13. in de buurtschap de Schaijksche Hoek, ongeveer 4415 ellen van de voorgaande;
14. aan het uiteinde van de weg naar Velp op ongeveer 5490 ellen van de voorgaande en 2400 ellen uit het midden van Grave.

De tol te Hintham, die voor de helft ten goede kwam aan de stad 's-Hertogenbosch en voor de andere helft aan de gemeente Rosmalen werd voortaan geheven aan de Hinthamerpoort te 's-Hertogenbosch. Voor de tarieven verwijs ik graag naar het Staatsblad 1833 nr. 59, waarin deze gepubliceerd zijn: Ter oriëntatie vermeld ik ten slotte het tarief voor „elken bok, geit of hond, gespannen voor een rij- of voertuig met twee wielen”; f 00,01½.

M.A. van der WIJST